LXX.

Betænkning

over

Forslag til Lov om nogle forandrede Bestemmelser i Henseende til Skolelærer-Hjælpekasserne Indtægter, Udgifter og Bestyrelse.

(Afgiven af Folkethingets Udvalg den 11te Marts 1854.)

Den almindelige Erkjendelse af, at Skolelærernes Stilling her i Landet trænger til en Forbedring, og at denne endog paa flere Steder er en Nødvendighed, har gjennem en Række af Aar fremkaldt forskjellige Forsøg paa at tilveiebringe bedre Vilkaar for Lærerne; men skjøndt saadanne Forsøg ikke have været uden Indflydelse, staaer der dog saare meget tilbage at ønske og med Billighed at haabe for denne talrige Stand, som ikke alene lider under det daglige Tryk af ublide Kaar, men som maa føle sig aldeles nedbøiet, naar Tanken falder paa den Fremtid, der engang forestaaer dem, naar Alder og Svaghed nøde dem til at trække sig ud af deres byrdefulde Embeds-Virksomhed, eller deres Koner og uforsørgede Børn, om de bortkaldes herfra. Oprettelsen af Skolelærer-Hjælpekasser har havt det Formaal at understøtte Standen i begge Henseender; men deres ved Lovgivningen bestemte Indretning og Virksomhed lægger dog ikke ringe Hindring i Veien for, at de kunne tilfredsstille de Fordringer, som med Billighed kunne gjøres til dem. I Særdeleshed har Udvalget fundet det meget uhensigtsmæssigt, at Lovgivningen har tilladt Hjælpekasserne at opspare en stigende Capitalformue for Efterslægten, hvilket, hvor hensigtsmæssigt det end kunde være fra denne Indretnings Begyndelse, nu da det haves Brug for de indkommende Bidrag, aldeles strider mod den almindelige Anerkjendelse af de trykkende Kaar, hvorunder denne Stand røgter sit besværlige Kald. Skolelærerne maae nemlig ansees for fuldkommen berettigede til at forlange, at de aarlige Indtægter, som Hjælpekasserne have, bestandig anvendes til Standens Tarv, som ikke bestaaer i at samle Capitaler, men med forstandig Omhu at anvende de Midler, som staae til dens Raadighed, til at afhjælpe Trang; og dersom den nugjældende Lovbestemmelse, hvorefter ¼ af de aarlige Indtægter maa oplægges, bliver ophævet, og disse komme til en forstandig Anvendelse, vil den Hjælp, som kan ydes, voxe med mindst 25 %, som maa agtes for et overordentlig Fremskridt. Udvalget har tillige været betænkt paa at foreslaae en forøget Indtægt for Hjælpekasserne, som formenes at kunne naaes uden nogen synderlig Byrde for Communerne, naar disses Bidrag til Hjælpekassen, som nu udredes af Skolekassen og Communekassen, blive uforandrede, hvor de ere ligesaa store og større end Skolelærernes samtlige Bidrag i Communen, men at de, hvor de ere mindre end Skolelærernes Bidrag, for Fremtiden blive forhøiede til at være ganske af samme Størrelse. Den forøgede Byrde vil efter den Undersøgelse, Udvalget har anstillet, ikke nogensteds blive betydelig, men overhovedet mærkeligere i Østifterne end i Jylland; men Udvalget holder sig overbeviist om, at Communerne ikke ville være uvillige til at yde et ringe Bidrag i denne Henseende, da det ligger i deres egen velforstaaede Interesse, at disse